Algemene beschouwingen 2024
Tekst eerste termijn

Geachte voorzitter, gewaardeerde collega's en betrokken inwoners van Heerlen,

We staan vandaag voor een begroting die stabiliteit uitstraalt, maar bij een nadere beschouwing ook een aantal zorgelijke uitdagingen bevat. Zodoende zijn de kernthema's die ik in mijn bijdrage wil aankaarten de gemeentelijke energieneutraliteit, het netcongestieprobleem, onze Heerlense asielopvang en het urban sportpark.

1. Energieneutraliteit
De kans dat we als gemeente onze doelstelling om in 2030 alle gemeentelijke gebouwen energieneutraal te maken, daadwerkelijk halen, is helaas klein. Dit komt doordat het college op dit moment geen concreet plan, geen structureel budget en geen duidelijke prioriteiten heeft om dit doel te realiseren. Onze huidige begroting maakt geen serieuze stappen mogelijk om deze ambitie waar te maken. De beperkte investeringen die wel zijn opgenomen, zijn versnipperd en missen de noodzakelijke schaal.

Zonder bijsturing is het onwaarschijnlijk dat we de ambitie van 2030 gaan waarmaken. Deze uitdaging vraagt om volledige toewijding en structurele middelen. Mijn vraag aan het college is daarom waarom er geen concreet plan is opgenomen in de begrotingen ons hier niet over informeert, terwijl deze doelstelling onmiskenbaar in het coalitieakkoord staat.

2. Netcongestie
Verder wens ik het nog te hebben over een ander urgent probleem: netcongestie. Door de energietransitie en de toenemende vraag naar elektriciteit wordt het stroomnetwerk zwaar belast, met als gevolg dat uitbreidingen en innovaties worden vertraagd. Dit vormt een rem op verduurzaming en zet een rem op onze klimaatdoelen. De stabiliteit van ons stroomnetwerk is essentieel om de energietransitie te laten slagen en om de stad duurzaam te laten groeien.

Daarom dien ik een motie in die het college verzoekt de haalbaarheid te onderzoeken van collectieve laad- en ontlaadpleinen gekoppeld aan batterij-opslagsystemen. Door gebruik te maken van technieken zoals wijkbatterijen kan zo'n laadplein ons helpen om de balans in het stroomnet te ondersteunen, vooral op momenten dat er heel veel of heel weinig zon en wind is. In andere woorden: het bestrijdt netcongestie.

In andere gemeentes zijn vergelijkbare initiatieven succesvol gebleken, en er ligt voor Heerlen dus ook een kans om als voorbeeld te dienen in Limburg. Hoewel netbeheerder Enexis primair verantwoordelijk is voor ons netwerk, worden wij geconfronteerd met de gevolgen als zij hierin tekortschieten. De kans dat dit gebeurt is niet onreëel, en daarom vereist netcongestie nu al een proactieve aanpak. Met de nader in te dienen motie hopen we dan ook een innovatieve bijdrage te leveren aan de oplossing van dit probleem.

3. Heerlense asielopvang
Voorzitter, ik wil aandacht vragen voor de situatie in onze asielopvang. De landelijke trend richting een sterk versoberde opvang, zoals beoogd door het kabinet, gaat ten koste van basale menselijke waardigheid. De gedachte om opvang te versoberen in de hoop dat dit afschrikwekkend zou werken, schuurt fundamenteel met onze waarden hier in Heerlen. In onze gemeente moet elk mens, ongeacht herkomst, recht hebben op basisvoorzieningen zoals een veilige slaapplaats, voldoende ruimte, schoon sanitair en toegang tot hulp.

Laten we helder zijn: de kern van de discussie over asielopvang zou niet alleen moeten gaan over aantallen, maar ook over de kwaliteit van de opvang en de bescherming van de menselijke waardigheid. We hebben het hier over mensen die een vaak traumatische achtergrond hebben, die vluchten voor oorlog of politieke vervolging en hier een kans op rust en veiligheid zoeken. Niet alleen de COA, maar ook ons college heeft een verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat hun leven hier niet verzandt in mensonwaardige omstandigheden. Opvang moet gebaseerd zijn op zorg en respect, niet op afschrikking en verdere marginalisering.

Daarom dien ik een motie in met een aantal concrete verzoeken aan het college om de leefomstandigheden in onze opvang te onderzoeken en daar waar nodig te verbeteren. We vragen om een grondige evaluatie van de veiligheid in onze asielcentra, en om de mogelijkheden te verkennen om de psychologische en sociale ondersteuning structureel te versterken. Psychologische hulp in de moedertaal moet daarbij vanzelfsprekend zijn, omdat goede communicatie essentieel is voor effectieve hulp.

De werkelijkheid is dat de landelijk voorgenomen versobering van asielopvang uiteindelijk ook de veiligheid en sociale stabiliteit van de opvang in Heerlen kan ondermijnen. Overvolle slaapzalen en een gebrek aan privacy vergroten de spanningen en onveiligheid. Wij moeten, juist hier op lokaal niveau, zorgen dat asielzoekers op een veilige manier hun leven kunnen opbouwen. Ik roep het college dan ook op om te allen tijde te waken voor verslechteringen in de opvangomstandigheden van onze asielzoekers, ook wanneer de landelijke overheid onverantwoord verder wil versoberen.

Onze gemeente kan hierin een belangrijke rol spelen door lokale maatregelen te nemen die de menswaardigheid waarborgen, ook al zou het landelijke beleid deze onder drukbrengen. Door middel van een nader in te dienen motie vragen we het college dan ook om niet alleen te waken voor, maar ook actief weerstand te bieden tegen maatregelen die de leefomstandigheden van Heerlense asielzoekers aantasten. Als het Rijk zijn verantwoordelijkheid niet neemt, dan moeten wij dat lokaal wel doen.

4. Urban sportpark

Tot slot maak ik me grote zorgen over het, in het coalitieakkoord verankerde, en door het college meermaals toegezegde urban sportpark. Dit sportpark moet een plek worden waar jongeren en sportliefhebbers samenkomen, een locatie die bijdraagt aan de leefbaarheid en aantrekkingskracht van onze stad. Het urban sportpark is een kans om Heerlen te profileren als een stad die niet alleen investeert in duurzaamheid en zorg, maar ook in de toekomst en het welzijn van haar jongeren.

Toch zien we geen concrete financiële toewijzing in de huidige begroting voor 2025. Dit gebrek aan middelen is zorgwekkend, omdat het onze afspraken uit het coalitieakkoord ondermijnt. Nimmer is GroenLinks, of überhaupt de raad, geïnformeerd over deze bezuiniging.

De ontwikkeling van een urban sportpark zou prioriteit moeten hebben, vooral nu onze stad een vergrijzende populatie kent en jongeren vaker kampen met eenzaamheid, mentale problemen en een gebrek aan vrijetijdsbesteding. Het urban sportpark kan precies in deze behoefte voorzien: een plek met zowel een sportieve als sociale functie, waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten in een veilige en stimulerende omgeving.

Om dit mogelijk te maken heb ik, mede met behulp van de gemeentelijke ambtelijke bijstand, gesproken en onderzocht hoe we het urban sportpark alsnog financieel realistisch kunnen realiseren. Dit heeft geleid tot een amendement dat deze benodigde financiële ruimte creëert, en waarvan ik hoop dat u deze als raad overneemt.

Het is belangrijk dat Heerlen nu investeert in de toekomst van onze jeugd. Het is niet alleen een kwestie van beleid uitvoeren; het gaat hier om de belofte die wij aan onze inwoners en aan onze jongeren hebben gedaan. Ik roep de raad en het college dan ook op om de realisatie van het urban sportpark niet weer op de lange baan te schuiven, maar juist als prioriteit te beschouwen, zodat we in 2025 kunnen starten met de bouw van een project waar Heerlen trots op kan zijn.

Conclusie
Voorzitter, we moeten nu de nodige maatregelen nemen om Heerlen toekomstbestendig te maken. Dit betekent dat we actief moeten investeren in energieneutraliteit, proactief moeten zijn in de aanpak van netcongestie, moeten waken voor een menselijke asielopvang, en onze belofte tot de verwezenlijking van een urbansportpark moeten nakomen.

Ik vraag deze raad en het college dan ook om samen de verantwoordelijkheid te nemen door de genoemde voorstellen in overweging te nemen. Alleen zo kunnen we de kwaliteit van leven in Heerlen garanderen en bouwen aan een duurzame, veerkrachtige stad.

Dank u wel.

GROEN LINKS